EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

14. aprill 2005 *

Kohtuasjas C-341/02,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel 25. septembril 2002 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad J. Sack ja H. Kreppel, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Saksamaa Liitvabariik, esindajad W.-D. Plessing ja A. Tiemann,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud A. Rosas (ettekandja), K. Lenaerts, S. von Bahr ja K. Schiemann,

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: vanemametnik M.-F. Contet,

arvestades kirjalikus menetluses ja 29. aprilli 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagis Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Saksamaa Liitvabariik ei tunnustanud palga alammäära osadena lisatasusid ja täiendavaid tasusid, mida teistes liikmesriikides asuvad tööandjad maksid nende Saksamaal lähetuses olevatele ehitusvaldkonna töötajatele — välja arvatud selle valdkonna töötajatele makstav preemia — ega võtnud seega arvesse palgaosa, mida nimetatud tööandjad oma töölähetuses olevatele töötajatele tegelikult maksid, siis on Saksamaa Liitvabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad EÜ artiklist 49 ning

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (EÜT 1997, L 18, lk 1; ELT eriväljaanne 05/02, lk 431) artiklist 3.

2 Saksamaa Liitvabariik palub Euroopa Kohtul jätta hagi rahuldamata ja kohtukulud komisjoni kanda.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 Direktiivi 96/71 kaheteistkümnes põhjendus sätestab, et ühenduse õigus ei takista liikmesriike kohaldamast oma õigusakte või tööandjate ja töötajate vahelisi kollektiivlepinguid mis tahes isiku suhtes, kes on kas või ajutiselt tööle võetud nende territooriumil, ehkki selle isiku tööandja asub teises liikmesriigis.

4 Direktiivi 96/71 artikli 1, pealkirjaga „Reguleerimisala", lõige 1 sätestab:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriigis asuvate ettevõtjate suhtes, kes seoses riikidevahelise teenuste osutamisega lähetavad töötajaid [...] liikmesriigi territooriumile."

5 Sama direktiivi artikli 3, pealkirjaga „Töötingimused", lõiked 1 ja 7 sätestavad:

„1. Liikmesriigid tagavad olenemata töösuhte suhtes kohaldatavatest õigusaktidest, et artikli 1 lõikes 1 nimetatud ettevõtjad kindlustavad oma territooriumile lähetatud töötajatele töötingimused, mille liikmesriik, milles töö tehakse, on sätestanud:

— õigusnormidega

ja/või

— lõike 8 tähenduses üldiselt kohaldatavaks tunnistatud kollektiivlepingutega [...], niivõrd kuivõrd need käsitlevad lisas nimetatud toiminguid, järgmistes küsimustes:

[...]

c) töötasu miinimummäärad, kaasa arvatud ületunnitöötasud; seda punkti ei kohaldata täiendavate kutsealaste vanaduspensioniskeemide suhtes;

[...]

Käesoleva direktiivi kohaldamisel määratletakse lõike 1 punktis c nimetatud töötasu miinimummäärade mõiste vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavadele, mille territooriumile töötaja lähetatakse.

[...]

7. Lõiked 1–6 ei piira töötajate jaoks soodsamate töötingimuste kohaldamist.

Lähetusega seotud toetused loetakse palga alammäära hulka, välja arvatud juhul, kui need makstakse välja hüvitisena lähetusest tulenevate kulude, näiteks reisi-, majutus- ja söögikulude katteks."

Siseriiklikud õigusnormid

6 Ehitusvaldkonnas kohaldatakse 26. veebruari 1996. aasta seaduse töötajate lähetamise kohta (Arbeitnehmer-Entsendegesetz, *BGBl.* 1996 I, lk 227) redaktsiooni, mis kehtis põhjendatud arvamuses märgitud tähtaja möödumisel (edaspidi „AEntG").

7 AEntG artikli 1 lõige 1 laiendab teatud üldiselt kohaldatavate kollektiivlepingute kehtivust välisriikides asuvatele tööandjatele ja nende Saksamaale lähetatud töötajatele. Nimetatud säte on sõnastatud alljärgnevalt:

„Ehitusvaldkonna üldiselt kohaldatavaks tunnistatud kollektiivlepingust tulenevad õigusnormid [...], mis reguleerivad palga alammäära, kaasa arvatud ületunnitöötasu [...], on kohaldatavad [...] ka töösuhtele välisriigis asuva tööandja ja tema töötaja vahel, kes töötab selle kollektiivlepinguga hõlmatud geograafilises piirkonnas. Esimeses lauses nimetatud tööandja peab tagama oma töötajale, kes töötab esimeses lauses nimetatud kollektiivlepinguga hõlmatud geograafilises piirkonnas, vähemalt sellised töötingimused, mis on sätestatud nimetatud kollektiivlepingus."

8 Kollektiivlepingute nimekiri, mida igal üksikjuhul vastavalt AEntG-le kohaldatakse, sisaldub välisriigis asuvate tööandjate alluvusse töötajate lähetamise juhendis (Merkblatt für Arbeitgeber mit Sitz im Ausland zum Arbeitnehmer-Entsendegesetz; edaspidi „juhend").

9 26. mai 1999. aasta kollektiivlepingu, mis kehtestab Saksamaa Liitvabariigis ehitusvaldkonnas kohaldatava palga alammäära (Tarifvertrag zur Regelung eines Mindestlohnes im Baugewerbe im Gebiet der Bundesrepublik Deutschland; edaspidi „palga alammäära kollektiivleping"), artiklis 2 on sätestatud, et palga alammäära hulka kuulub nimetatud lepinguga kehtestatud tunnitasu ja ehitusvaldkonnas töötajatele makstav preemia, mis koos moodustavad lepingulise ühtse tunnitasu. Ülalnimetatud lepingu tingimused tunnistati üldiselt kohaldatavateks 25. augusti

1999. aasta määrusega ehitusvaldkonnas kohustuslike töötingimuste kohta (Verordnung über zwingende Arbeitsbedingungen im Baugewerbe, *BGBl.* 1999 I, lk 1894).

10 Ajavahemikul 1. september 2000 kuni 31. august 2002 kehtis 2. juuni 2000. aasta palga alammäära kollektiivleping, mis tunnistati üldiselt kohaldatavaks 17. augustil 2000.

11 Nõuded puhkustele ja puhkusetasude maksmisele, puhkusetasu fondide süsteemidele, samuti lisatasudele eelkõige raskete tööde ja ületunnitöö eest, on sätestatud teistes üldiselt kohaldatavateks tunnistatud kollektiivlepingutes.

12 Juhendi lisa 4 sõnastuses, mis kehtis põhjendatud arvamuses märgitud tähtaja möödumise hetkel, on sätestatud, et tööandja poolt makstud lisatasud ja täiendavad tasud — välja arvatud ehitusvaldkonnas töötajatele makstav üldine preemia — ei kuulu palga alammäära hulka. Nimetatud lisa täpsustab, et viimatinimetatud täiendavate tasude all mõistetakse ületunnitöötasu, tasu töö eest öösel, pühapäeval või riiklikel pühadel ning ka lisatasu töötamiskoha muutmise ja raskete töötingimuste eest.

Kohtueelne menetlus

13 Komisjon jõudis pärast vastava kaebuse saamist järeldusele, et Saksamaal kohaldatav meetod, mille kohaselt ei loeta teistes liikmesriikides asuvate tööandjate poolt nende

ehitusvaldkonnas töötavatele ja Saksamaa Liitvabariiki lähetatud töötajatele makstavat lisatasude ja täiendavate tasude kogumit palga alammäära osaks, on vastuolus direktiivi 96/71 sätetega ja et see mõjutab EÜ artiklis 49 sätestatud teenuste vaba liikumist. Seetõttu saatis komisjon 3. aprillil 2000 nimetatud liikmesriigile märgukirja, paludes Saksamaal esitada oma asjakohane seisukoht.

14 Saksamaa valitsus eitas 21. juunil 2000 saadetud kirjas väidetavat liikmesriigi kohustuste rikkumist, tuginedes eelkõige direktiivi 96/71 artikli 3 lõike 1 teisele lõigule. Mõiste „töötasu miinimummäär" määratletakse vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikele õigusaktidele või tavadele, mille territooriumile töötaja on lähetatud. Nimetatud miinimummäärast kinnipidamise kontrollimise käigus ei saaks kehtivat seadusandlust silmas pidades Saksamaal arvesse võtta lisatasusid, mis rikuvad kohaldatavate kollektiivlepingutega kindlaksmääratud palga ja töö vahekorda. Saksamaa valitsus on aga kinnitanud, et ta kavatseb hakata arvesse võtma teatud teenuseid, mis nimetatud vahekorda ei muuda, ja viia esimesel võimalusel vastavad muudatused sisse ka juhendisse.

15 Kuna komisjon ei olnud rahul Saksamaa Liitvabariigi selgitustega, saatis ta 2. aprillil 2001 sellele liikmesriigile põhjendatud arvamuse, kutsudes teda võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.

16 Saksmaa valitsus saatis 31. mail 2001 põhjendatud arvamusele vastuse, milles ta võttis omaks juhendi teatud sätete osalise vastuolu direktiivi 96/71 sätetega, kuid kordas mitmes punktis oma eelnevat argumentatsiooni, mistõttu komisjon otsustas esitada käesoleva hagi.

Hagi

Poolte argumendid

17 Komisjon on seisukohal, et Saksamaa õigusnormid, mis puudutavad lisatasusid ja täiendavaid tasusid ning mis palga alammäära osade määratlemisel Saksamaal kehtivate töötasu miinimummäärade ja töötajatele nende teistes liikmesriikides asuvate tööandjate poolt tegelikkuses väljamakstud töötasu võrdlemisel kalduvad arvesse võtma vaid ehitusvaldkonna töötajatele makstavat üldist preemiat, on vastuolus direktiivi 96/71 sätete ja EÜ artikliga 49.

18 Komisjoni arvates võivad teistes liikmesriikides asuvad tööandjad oma asukohamaa liikmesriigis kehtivast õigusest tulenevalt olla kohustatud maksma lisaks üldisele tunnitasule täiendavaid tasusid. Saksamaal ei saaks aga kehtivaid õigusnorme kohaldades selliseid täiendavaid tasusid palga alammäära arvutamisel arvesse võtta. Komisjon on seisukohal, et selliste lisatasude ja täiendavate tasude arvesse võtmata jätmine viib palgakulu kõrgemale sellest palgakulust, mida peavad oma tööjõule maksma Saksamaa tööandjad ning seetõttu on teistes liikmesriikides asuvatele tööandjatele teenuste pakkumine Saksamaal raskendatud. Kuigi liikmesriigil, kelle territooriumile töötaja on lähetatud, on direktiivi 96/71 alusel õigus kehtestada töötasu miinimummäärad, ei ole tal siiski, võrreldes neid määrasid teistes liikmesriikides asuvate tööandjate poolt maksva tasuga, õigust laiendada neile oma töötasusüsteemi.

19 Täpsemalt heidab komisjon Saksamaa Liitvabariigile ette, et see ei tunnusta palga alammäära osadena teise liikmesriiki lähetatud töötajale otse või kaudselt makstud teatud lisatasusid — näiteks kolmeteistkümnes või neljateistkümnes kuupalk — või osamakseid, mida teistes liikmesriikides asuvad tööandjad maksavad Saksamaa fondidega sarnastele puhkuse- ja hüvitusfondidele.

20 Saksamaa valitsus annab teada kavandatavast juhendi muudatusest, mis puudutab teises liikmesriigis asuva tööandja poolt makstud lisatasude ja täiendavate tasude eristamist nendest tasudest, mis muudavad töötaja poolt tehtud töö ja selle eest saadava tasu vahekorda. Nimetatud lisatasusid ja täiendavaid tasusid peab põhimõtteliselt palga alammäära osadena tunnustama.

21 Samas ei saaks Saksamaa õigusaktide kohaselt käsitleda palga alammäära osadena lisatasusid ja täiendavaid tasusid, mis muudavad töötaja tehtud töö ja selle eest saadava tasu vahekorda; Saksamaal kehtestatud kohustuslike määrade ja teistes liikmesriikides asuvate tööandjate poolt makstud töötasu võrdlemisel ei võiks selliseid lisatasusid ja täiendavaid tasusid palga alamäära osadena ka tunnustada. Palga alammäära kollektiivleping ei piirduks ühe kindla summa määratlemisega, vaid sisaldaks tööandja poolt makstavat töötasu ja töötaja tehtud tööd puudutavaid muid reegleid. Spetsiaalseid lisatasusid reguleeriks palga alammäära käsitlevast kollektiivlepingust erinev kollektiivleping.

22 Saksamaa valitsus on seisukohal, et võrreldes tööajanormiga on töötundidel, mida tehakse lisaks tööajanormile või mis on tingitud vajadusest saavutada toote eriti kõrge kvaliteeditase või tingitud teatud piirangutest või ohtudest, majanduslik lisaväärtus ning nende eest makstavaid lisatasusid ei pea palga alammäära

arvutamisel arvesse võtma. Juhul, kui sellised summad nimetatud arvutustes arvesse võetaks, jääks töötaja ilma nendele tundidele vastavast majanduslikust hüvest.

23 Saksamaa valitsus on seisukohal, et komisjon tugineb oma nõudes ekslikule arusaamale Saksamaa õigusnormidest. Komisjon eeldab ekslikult, et teises liikmesriigis asuv tööandja on nende õigusnormide alusel kohustatud erilise keerukuse astmega tööde eest maksma lisaks palga alammäärale ka täiendavaid Saksamaa lisatasusid.

Euroopa Kohtu hinnang

24 Meeles tuleb pidada esiteks seda, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei keela ühenduse õigus liikmesriigil kohustada teises liikmesriigis asuvat ettevõtjat, kes pakub teenuseid esimesena mainitud liikmesriigis, maksma oma töötajatele seal kehtivat miinimumpalka (vt 3. veebruari 1982. aasta otsus liidetud kohtuasjades 62/81 ja 63/81: Seco ja Desquenne & Giral, EKL 1982, lk 223, punkt 14; 28. märtsi 1996. aasta otsus kohtuasjas C-272/94: Guiot, EKL 1996, lk I-1905, punkt 12; 23. novembri 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-369/96 ja C-376/96: Arblade jt, EKL 1999, lk I-8453, punkt 33; 15. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-165/98: Mazzoleni ja ISA, EKL 2001, lk I-2189, punktid 28 ja 29, ning 24. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-164/99: Portugaia Construções, EKL 2002, lk I-787, punkt 21). Nimetatud nõuete kohaldamine peab tagama eesmärgi saavutamise, milleks vastavad nõuded on kehtestatud — nimelt lähetatud töötajate kaitse; viidatud nõuded ei tohi minna seatud eesmärgist kaugemale (vt selle kohta eelpool viidatud otsused kohtuasjas Arblade jt, punkt 35, kohtuasjas Mazzoleni ja ISA, punkt 26, ja 12. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-60/03: Wolff & Müller, EKL 2004, lk I-9553, punkt 34).

25 Viidatud kohtupraktika käsitleb direktiivi 96/71 artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti c, mille kohaselt liikmesriigid tagavad, olenemata töösuhte suhtes kohaldatavatest õigusaktidest, et direktiivis nimetatud ettevõtjad kindlustavad oma territooriumile lähetatud töötajatele töötingimused, eriti töötasu miinimummäära, mille hulka kuulub ka ületunnitöötasu, ning need sätestatakse liikmesriigi poolt, kus töö tehakse. Sama lõike teine lõik täpsustab, et mõiste „töötasu miinimummäärad" on määratletud „vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavadele, mille territooriumile töötaja lähetatakse."

26 Antud asjas on selge, et Saksamaa Liitvabariik on AEntG-s kasutanud direktiivis 96/71 sätestatud võimalust kehtestada siseriiklikult töötasu miinimummäärasid reguleerivad õigusaktid. Käesoleva otsuse punktidest 7–10 tuleneb teatud kollektiivlepingute üldine kohaldatavus ja nimetatud seaduse artikli 1 lõikega 1 laiendatakse palga alammäära kollektiivlepingute kohaldamist välisriigis asuvatele tööandjatele ja nende poolt Saksamaale lähetatud töötajatele. Kollektiivlepingute nimekiri, mida igal üksikjuhul vastavalt AEntG-le kohaldatakse, sisaldub juhendis.

27 Käesoleva kohtuasja pooled vaidlevad Saksamaa õigusaktidest tulenevate kohustuslike töötasu miinimummäärade ja tegelikult teistes liikmesriikides asuvate tööandjate poolt nende lähetatud töötajatele makstud töötasu võrdlemise meetodi üle. Seega on tõusetunud küsimus, millised on need lisatasud ja täiendavad tasud, mida liikmesriik peab palga alammäära maksmise õiguspärasuse kontrollimisel selle osadena arvesse võtma.

28 Tuleb meeles pidada, et juhendi lisa 4 kohaselt ei kuulu Saksamaal palga alammäära hulka tööandja poolt makstud lisatasud ja täiendavad tasud, välja arvatud

ehitusvaldkonna töötajatele makstav üldine preemia. Kohtutoimikust nähtub, et lisaks nimetatud preemiale võetakse selles suhtes arvesse ka töölepingus ettenähtud juurdemaksed siseriikliku palga ja AEntG-s sätestatud palga vahe hüvitamiseks. Niisiis tuleks komisjoni arvates väljaspool Saksamaad asuvate tööandjate poolt nende lähetatud töötajatele makstavate lisatasude ja täiendavate tasude kogum palga alammäära arvutamisel põhimõtteliselt arvesse võtta.

29 Esmalt tuleb täpsustada, et poolte vahel ei ole vaidlust fakti üle, et kooskõlas direktiivi 96/71 artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punktiga c ja artikli 7 teise lõiguga ei tule palga alammäära osadena arvesse võtta ületunnitöötasusid, täiendavate kutsealaste vanaduspensioniskeemide osamakseid, lähetuskulude katteks makstud hüvitisi ega tunnitasust erineva kindla tasumäära alusel arvutatud makseid. Arvesse tuleb võtta palga brutosummat.

30 Seejärel tuleb toonitada, et Saksamaa valitsus ei vaidle vastu väitele, et juhend ei ole täies ulatuses direktiivi 96/71 sätetega kooskõlas. Pealegi on ta seda pärast komisjoni poolt põhjendatud arvamuses antud tähtaega muutnud, pöörates ümber lisatasude ja täiendavate tasude arvestamise „reegel-erand" suhte. Selle muudatuse tulemusena võetakse palga alammäära maksmise kontrollimisel arvesse kõiki teises liikmesriigis asuva tööandja poolt tehtud täiendavaid väljamakseid niivõrd, kuivõrd töötaja tehtud töö ja selle eest makstava tasu vahekord ei muutu töötaja jaoks ebasoodsamaks.

31 Lisaks teatas Saksamaa valitsus kostja vastuses oma kavatsusest juhendi sõnastust täiendada selliselt, et kolmeteistkümnendaks ja neljateistkümnendaks kuupalgaks kutsutavaid lisatasusid hakatakse tunnustama palga alammäära osadena tingimusel, et neid makstakse töötaja Saksamaal lähetuses viibimise jooksul järjepidevalt, proportsionaalselt, tegelikult ja tagasivõtmatult ning et need makstakse töötajale välja ettenähtud päeval. Komisjon on oma repliigis väljendanud arvamust, et nimetatud muudatusettepanek võib siseriikliku õiguse viia vaidlusaluses küsimuses kooskõlla direktiiviga 96/71.

32 Tuleb asuda seisukohale, et Saksamaa valitsuse poolt vastu võetud ja väljapakutud muudatused kõrvaldaksid vastuolud kehtiva siseriikliku regulatsiooni ja direktiivi 96/71 vahel.

33 Siinkohal tuleb meeles pidada, et liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist tuleb hinnata olukorras, milles liikmesriik oli põhjendatud arvamuses sätestatud tähtajal (vt eelkõige 16. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-63/02: komisjon *v.* Ühendkuningriik, EKL 2003, lk I-821, punkt 11, ja 16. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-313/03: komisjon *v.* Itaalia, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 9). Euroopa Kohus ei saa arvesse võtta hilisemaid muudatusi (vt eelkõige 18. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-482/03: komisjon *v.* Iirimaa, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 11).

34 Mis puutub teistes liikmesriikides asuvate tööandjate poolt Saksamaa fondidega sarnastele puhkuse- ja hüvitusfondidele makstavatesse osamaksetesse, siis põhjendatud arvamusele Saksamaa valitsuse poolt esitatud vastusest nähtub, et need vastavad Saksamaa tasulistele puhkustele ja puhkusetasudele. Seega jääb Saksamaa

valitsus oma vasturepliigis esitatud arvamuse juurde, et selles küsimuses tuleks vaidluse lahendamisel arvestada tema proportsionaalseid puhkusetasusid ja maksmise tähtpäevi puudutavaid argumente. Ta täpsustas kohtuistungil, et puhkusetasusid tuleb maksta proportsionaalselt töötatud ajaga ja palga väljamaksmiseks ettenähtud tähtpäeval.

35 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab komisjon liikmesriigi kohustuste rikkumise vaidlustes tõendama väidetavat rikkumist. Oletustele tuginemise asemel peab ta Euroopa Kohtule esitama kohustuste rikkumise tuvastamiseks vajalikud tõendid (vt eelkõige 25. mai 1982. aasta otsus kohtuasjas 96/81: komisjon *v.* Madalmaad, EKL 1982, lk 1791, punkt 6, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-194/01: komisjon *v.* Austria, EKL 2004, lk I-4579, punkt 34).

36 Põhjendatud arvamus, hagi ega komisjoni repliik ei võimalda hinnata, kas nõue palga alammäära arvutamisel teises liikmesriikides asuvate tööandjate poolt Saksamaa fondidega võrreldavatele puhkuse- ja hüvitusfondidele makstud osamaksete arvesse võtmata jätmise kohta on iseseisev nõue või käib see kolmeteistkümnenda ja neljateistkümnenda kuupalgana makstava lisatasu arvesse võtmata jätmise nõude juurde. Saksamaa valitsuse keeruline olukord komisjoni poolt esitatud puhkusefondide osamakseid puudutavatele väidetele vastuse andmisel kinnitab selliste väidete ebaselgust.

37 Antud asjaoludest nähtub, et komisjon ei ole piisavalt selgelt väljendanud oma nõude ulatust ega esitatud Euroopa Kohtule piisavaid materjale, et selgitada, kas kostja poolt asjas nimetatud osamaksete arvesse võtmata jätmine on käsitletav direktiivi 96/71 artiklist 3 tulenevate liikmesriigi kohustuste rikkumisena.

38 Lõpuks tuleb hinnata põhilist vaidlusaluseks jäänud küsimust: kas lisatasusid ja täiendavaid tasusid, mida maksavad tööandjad, kes Saksamaa valitsuse arvates muudavad töötaja tehtud töö ja selle eest makstava tasu vahekorda, tuleb tunnustada palga alammäära osadena. Eriti puudutab see kvaliteetse töö eest makstud lisatasusid ja lisatasusid määrivate, raskete või ohtlike tööde eest.

39 Tuleb arvestada sellega, et erinevalt komisjoni seisukohast, ei loeta direktiivi 96/71 alusel palga alammäära osadeks lisatasusid ja täiendavaid tasusid, mida selle liikmesriigi siseriiklike õigusaktide või tavade kohaselt, kelle territooriumile töötaja lähetatakse, palga alammäära osadena ei käsitleta ja mis muudavad töötaja tehtud töö ja selle eest makstava tasu vahekorda.

40 On täiesti loomulik, et kui tööandja nõuab töötajalt täiendava töö tegemist või teatud tingimustel ületunnitöö tegemist, siis hüvitatakse selline täiendavalt tehtud töö töötajale ilma, et seda hüvitust võetaks arvesse palga alammäära arvestamisel.

41 Käesoleva otsuse punktidest 30–33 järeldub, et Saksamaa Liitvabariik on rikkunud direktiivi 96/71 artiklis 3 sätestatud liikmesriigi kohustusi.

42 Kuivõrd liikmesriigi rikkumine nimetatud direktiivi alusel on tuvastatud, puudub vajadus anda hagile hinnangut osas, mis puudutab EÜ artiklit 49.

43 Arvestades eeltoodud asjaolusid tuleb tuvastada, et kuna Saksamaa Liitvabariik ei tunnustanud palga alammäära osadena lisatasusid ja täiendavaid tasusid, mis ei muuda töötaja tehtud töö ja selle eest saadava palga vahekorda ning mida teistes liikmesriikides asuvad tööandjad maksavad nende Saksamaal lähetuses olevatele ehitusvaldkonna töötajatele — välja arvatud selle valdkonna töötajatele makstav üldine preemia — siis on Saksamaa Liitvabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 96/71 artiklist 3.

44 Ülejäänud osas jätta hagi rahuldamata.

Kohtukulud

45 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kui aga osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, võib Euroopa Kohus vastavalt kodukorra artikli 69 lõike 3 esimesele lõigule otsustada jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda. Kuna nii komisjoni kui ka Saksamaa Liitvabariigi nõuded on jäetud osaliselt rahuldamata, kannavad pooled ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtuvalt Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Kuna Saksamaa Liitvabariik ei tunnustanud palga alammäära osadena lisatasusid ja täiendavaid tasusid, mis ei muuda töötaja tehtud töö ja selle eest saadava palga vahekorda ning mida teistes liikmesriikides asuvad tööandjad maksavad nende Saksamaal lähetuses olevatele ehitusvaldkonna töötajatele — välja arvatud selles valdkonnas töötajatele makstav üldine preemia — siis on Saksamaa Liitvabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega artiklist 3.**

2. **Ülejäänud osas jätta hagi rahuldamata.**

3. **Pooled kannavad ise oma kohtukulud.**

Allkirjad